

14. İBRAHİM SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Nûh s ûresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, İbrahim Peygamberin duâsının dile getirildiği 35-41. ayetlerden almıştır. 52 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imın adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

İ. Elif, Lâm, Râ. (2. Bakara: 1, 23, 24 ve 10 . Yûnus: 1). Bu, insanları Rab'lerinin izniyle inkâr ve cehâlet **karanlıklarında** n kurtarıp iman ve İslâm'ın **aydınlığına**, **O yüceler yücesi**, **O her türlü övgüye lâayık olan Allah'ın yoluna** iletmen için sana **gönderdiğimiz bir kitaptır.**

2. Yani, göklerde ve yerde bulunan her şeyin gerçek sahibi olan Allah'ın yoluna. İşte bu yola giren kurtulur. Ondan uzak duranlara gelince:

Uğrayacakları o çetin azaptan dolayı, vay o kâfirlerin hâline! Peki, kimdir bu kâfirler?

3. Onlar, âhirete karşılık şu gelip geçici dünya hayatını tercih eden, insanları Allah'ın yolundan alıkoyan ve sinsi propagandalarla hakîkati çarpıtarak bu yolu halkın gözünde kötü ve eğri göstermeye çalışan kimselerdir. İşte bunlar, derin bir sapıklık içindedirler. Bu kâfirler, Kur'an'ın Arapça olmasına itiraz edecek olurlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

4. Ey Muhammed! Biz senden önce de her Peygamberi ancak kendi halkının diliyle gönderdik ki, onlara mesajımızı açıkça anlatabilsinler. İşte bu açık ve net duyurudan sonra Allah, kötülüğü tercih ederek sapıklıkta kalmak isteyenleri sapıklıkta bırakır, samîmî

olarak gerçeğe, doğruya ulaşmak **isteyenleri de doğru yola iletir.** Çünkü **O, sonsuz kudret sahibidir,** her konuda en âdil hükmü veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapan bir **hakîmdir.** İşte size, o Peygamberlerden bir örnek:

5. Gerçek şu ki, Biz bir zamanlar Mûsâ'yı, “Halkını karanlıklardan aydınlığa çıkar ve onlara Allah’ın geçmiş kavimlerin başına getirdiğı felâket günlerini hatırlat!” diye mûcizelerimizle destekleyip Firavun ve ileri gelen adamlarına göndermiştik. Elbette bu gibi hatırlatmaların yapılmasında, zorluklar karşısında güzelce sabreden ve bahşettiğı nîmetlere karşılık, söz ve davranışlarıyla Rab’lerine şükreden kimseler için alınacak nice dersler, nice ibretler vardır.

6. Nitekim Mûsâ da halkına, “Ey İsrail Oğulları! Allah’ın size bahşetmiş olduğı nîmetleri hatırlayın!” demişti, “Hani Rabb’iniz, sizi Firavun ve ordusunun

zulmünden kurtarmıştı; öyle ki, o zâlimler size en acı işkenceleri tattırıyor; nüfusunuzun artmasını engellemek için oğullarınızı boğazlıyor, kadınlarınızı utanç verici işlerde kullanmak üzere sağ bırakıyorlardı. İşte bütün bunlarla, Rabb'iniz sizi çetin bir sınavdan geçirmekteydi.”

7. “Hani Rabb'iniz size şu bildiriği yapmıştı: “Eğer emirlerime boyun eğerek Bana şükrederseniz, size verdiğim nîmetleri kat kat artıracam; ama eğer nankörlük ederseniz, bilin ki Benim azâbım çok çetindir!”

8. Mûsâ sözlerine devamla, “Eğer siz ve yeryüzünde yaşayan diğer bütün insanlar, hepiniz birden Allah’a karşı nankörlük etseniz, yalnızca kendinize zarar vermiş olursunuz, o kadar. Çünkü şunu iyi bilin ki, Allah ğanîdir, hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir; dolayısıyla sizin şükür ve ibâdetlerinize de ihtiyacı yoktur, asıl buna muhtaç

olan sizsiniz. Ve siz O'nu övüp yüceltm eseniz bile, O kendi zatıyla Yücedir; zira gerçek anlamda yüceltmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâîyk olan, sadece O'dur."** dedi.

O hâlde, iyi dinleyin, ey kâfirler!

9. Sizden önce gelip geçen zâlim kavimlerin başına gelen ibret verici felâketlerin haberi size ulaşmadı mı; yani Nûh kavminin, Âd ve Semûd kavimlerinin ve onlardan sonra gelip geçen ve Allah'tan başka hiç kimsenin bilmediği daha nice toplumların haberleri? Peygamberleri onlara hakîkati tüm çıplaklığıyla gösteren ve inkâr edilmesi mümkün olmayan apaçık mûcizelerle gelmişlerdi. Fakat onlar, öfke ve hayrett e n ellerini ağızlarına götürerek, "Biz, sizinle gönderilen bu mesajı asla tanımıyoruz! Çünkü bizi çağırduğınız bu tek tanrı inancına karşı derin bir kuşku içindeyiz!" diye karşılık vermişlerdi.

10. Peygamberleri onlara, “Gökleri ve yeri yaratan Allah’ın Rab ve ilah olarak varlığı, birliği, sonsuz ilim, kudret, merhamet ve adâleti hakkında mı şüphe ediyorsunuz?” dediler, “Hâlbuki O, günahlarınızı bağışlamak ve sizi helâk olmaktan kurtarıp belirli bir vakte kadar yaşatmak için dosdoğru bir inanç sistemine çağırıyor.” Buna karşılık inkârcılar, “İyi de, siz de ancak bizim gibi ölümlü birer insansınız. Bizi, atalarımızın geçmişten beri kulluk ettiği tanrılara tapmaktan vazgeçirmek ve onların bize miras bıraktığı töre, gelenek, inanç ve ideolojilerden koparmak istiyorsunuz. Madem Allah tarafından gönderildiğinizi iddia ediyorsunuz, o hâlde bize bunu ispat edecek apaçık bir delil getirin!”

11. Bunun üzerine Peygamberleri onlara, “Evet, biz de ancak sizler gibi fâni birer insanız; ne var ki Allah, kulları arasından dilediğini elçilik makâmına yücelterek onurlandırır. Fakat şu da var ki, Allah izin vermedikçe, bizim size herhangi bir mûcize

göstermemiz söz konusu olamaz. Çünkü mûcize göstermek, tamamen Allah'ın elindedir ve O, ne zaman ne yapacağını elbette bilmektedir. **O hâlde inananlar, yalnızca Allah'a güvensinler."**

12. "Öyle ya, Allah bize izlememiz gereken yollarımızı göstermişken, ne diye O'na güvenmeyelim ki? İşte bunun için, ey zâlimler, bize çektirdiğiniz eziyetlere sonuna kadar göğüs gereceğiz. Madem ki her şeyin sahibi Allah'tır, **o hâlde sağlam bir güce dayanıp huzur ve emniyete kavuşmak isteyenler, yalnızca Allah'a güvensinler!"**

13. İlâhî çağrının hızla yayıldığını görerek telaşa kapılan, inanan insanların kendi yerlerini alarak kurdukları sistemin yıkılacağını, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğini çok iyi bilen kâfirler, Peygamberlerine dediler ki: "Artık sabrımızı taşırmaya başladınız! Ya bizim hayat tarzımıza tamamen uyup dinimize dönersiniz, ya da sizi

yurdumuzdan sürüp çıkarırız!”

Bütün öğüt ve uyarılara rağmen, kâfirlerin artık iman etmeyecekleri anlaşılmış, iman ve inkâr cephesi, kesin çizgiyle birbirinden ayrılmıştı. **Bunun üzerine, Rab’leri elçileri n e şöyle vahyetti: “ Korkm a y ı n ! Biz bu zâlimleri kesinlikle helâk edeceğiz!”**

14. “Ve onların ardından, bu ülkede sizleri egemen kılacağız! İşte bu lütuf ve nîmetler, huzuruma çıkacakları endişesini yüreklerinde duyan ve uyarıları mdan korkan kimseler içindir.”

15. Derken elçiler, müminlerin zafere ulaşması için Allah’a yalvardılar ve böylece, ne kadar inatçı zorba varsa, hepsi helâk olup gitti. Fakat asıl cezayı, âhirette görecekler:

16. Ardından da cehennem gelecek! Ve orada onlara, cehennemliklerin yaralarından akan irinli su içirilecek! Öyle ki:

17. Susuzluktan kavrulduğu için, **onu yudumlamaya çalışacak, fakat** irin öylesine tiksinti vericidir ki, **o n u** bir türlü yutup **boğazından geçiremeyecek ve ölüm dört bir yandan üzerine gelecek, ne var ki,** ölmek istese bile asla **ölemeyecek. Ardından da,** her defasında daha da şiddetlenen **dehşet verici bir a z a p** gelecek! Gerçi onlar, dünyadayken —gösteriş amacıyla bile olsa— ara sıra iyilikler yapmışlardı. Ne var ki:

18. Rab'lerini inkâr edenlerin oluşturdukları sistemler, ikiyüzlüce yaptıkları ibâdetler, kurdukları gösterişli ordular ve erdemlilik adına **yaptıkları** sözde hayra yönelik **işler, tıpkı fırtınalı bir günde, rüzgârların önünde savrulan küle benzer;** küller nasıl rüzgarın esivermesiyle uçup gidiyorsa, onlar da darmadağın olup gidecekler! Ayrıca, Allah'a iman temeline dayanmaksızın yaptıkları iyilikler, Hesap Gününde toz duman olup gidecek ve böylece, **yapıp ettiklerinden hiçbir yarar elde edemeyecekler.** Öyle ki, o gün ilâhî teraziye koymaya değecek en ufak yararlı

bir iş bile bulamayacaklar. **İşte bu**, gerçekten de haktan **uzak** ve derin **bir sapmadır**. Oysa göklerde ve yerde, insana doğru yolu gösterecek nice mucizeler var:

19. Allah'ın, gökleri ve yeri anlamsız ve boş yere değil, belli bir hikmete uygun olarak ve mükemmel bir sistem hâlinde, yani hak ile yarattığını görmüyor musunuz? Ve hiç düşünmüyor musunuz ki, Allah **dilerse hepinizi yok edip** yerinize **yepyeni bir toplum** meydana getirir?

20. Ve bunu yapmak, Allah için hiç de zor değildir.

21. Mahşer günü, insanların hepsi hesap vermek üzere Allah'ın huzuruna çıkacaklar. İşte o zaman, dünyadayken **ezilip horlananlar**, bir vakitler **büyüklik taslamış olan** lider ve yönetici konumundaki insanlara sitem ederek **diyecekler ki: “Biz hayatımız boyunca sizin izinizden hiç ayrılmamıştık. Peki, şimdi bizi**

Allah'tan gelecek en ufak bir azâba karşı koruyabilir misiniz?" Buna karşılık, önderleri onlara **diyecekler ki: "Ne yapalım, Allah bizi hidâyete erdirseydi, biz de sizi doğru yolailetirdik.** Hidâyeti bulduk da, onu sizden mi gizledik! Zaten iş işten geçmiş. **Artık sızlansak da, başımıza gelenlere katlansak da değişen bir şey olmayacak; çünkü bizim için kurtuluş yok!"**

22. Herkesin hesabı görülüp nihâi hüküm verildikten sonra, şeytan ortaya çıkarak kâfirlere diyecek ki: "Doğrusunu isterseniz, Allah size gerçek bir vaatte bulunmuştu. Ben de size bir şeyler vaadetmiştim, fakat size verdiğim bütün vaatler boşa çıktı. Aslında benim, sizin üzerinizde zorlayıcı bir otoritem de yoktu; ben yalnızca sizi hakikati inkâra çağırdım, siz de dâvetimi kendi arzunuzla kabul ettiniz. O hâlde beni değil, kendinizi kınayın! Artık ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Zaten ben, vaktiyle beni

bir ilâh gibi yüceltip Allah’a **ortak koşmanızı hiçbir zaman kabul etmemiştim**. Çünkü her ne kadar sizi inkâr ve isyankârlığa yönelttiysem de, asla ilâh olduğumu iddia etmedim. Dolayısıyla, siz zulüm ve haksızlıkta hiç de benden aşağı kalmazsınız. **Şüphesiz, zâlimler için can yakıcı bir azap vardır!”**

23. Öte yandan, iman edip imanlarının gereği olarak **doğru ve yararlı işler yapanlar, ağaçlarının altından ırmaklar çağıldayan ve Rab’lerinin izniyle sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerine yerleştirilecek ve orada, “Selâm size kardeşlerim! Bizi, sonsuza dek sürecektir barış, esenlik ve mutluluk bekliyor!” sözleriyle birbirlerini tebrik edip selâmlayacaklar.**

24. Baksana; Allah, hak dinin ifadelerini güzel bir ağaca, bâtil inanç ve ideolojileri de kötü bir ağaca benzetererek **ne güzel bir misal veriyor:**

Güzel söz, tıpkı kökleri yere sapasa ğlam

basan, dalları da göğe doğru uzanan hoş bir ağaca benzer. Hem öyle mübarek bir ağaç ki:

25. Rabb'inin izniyle, her mevsim ürün verir. İşte Allah, insanlara böyle ibret verici örnekler veriyor ki, düşünüp öğüt alsınlar.

26. Batıl inanç ve ideolojilerin ifadesi olan kötü söz ise, tıpkı gövdesi yerden koparılmış, bu yüzden ayakta bile duramayan değersiz bir ağaca benzer.

27. Allah, Peygamberler aracılığıyla gönderdiği sapasağlam söz sayesinde, iman edenlerin hem dünya hayatında, hem de âhirette dimdik ayakta kalmalarını sağlar; ilâhî vahyi terk ederek sapıklığı tercih eden zâlimleri ise sapıklıkta bırakır. İşte bu, Allah'ın yasasıdır. Unutmayın ki Allah, dilediğini yapar.

28. Baksana şunlara; Allah'ın nîmetlerine nankörlükle karşılık verdiler de, böylece hem kendilerini, hem de kendi halklarını

felâketler diyarına sürüklediler.

29. Yan i cehenneme ki, bütün zâlimler girecektir oraya. Ne korkunç bir son!

30. Çünkü onlar, insanları Allah'ın yolundan saptırmak için birtakım varlıkları mutlak itaat makâmına yücelterek ve Allah'tan başka otoritelerin egemenliğini kabul ederek O'na ortaklar koştular. Ey Müslüman, onlara de ki: “Şimdilik bir süre daha yaşayın bakalım; nasıl olsa eninde sonunda varacağınız yer cehennem olacak!

31. İman eden kullarıma da söyle: Hiçbir pazarlığın, hiçbir kayırmanın olmayacağı o büyük Gün gelip çatmadan önce, namazı gereği gibi dosdoğru ve aksatmadan kılsınlar, kendilerine bahsettiğimiz güzel nîmetlerden bir kısmını toplum yararına fedâkârca paylaşarak, çoğu zaman gizlice ve bazen de, başkalarını buna teşvik etmek için açık olarak Allah yolunda yoksullara harcasınlar.

32. Allah, öyle kudretli, öyle merhametlidir ki,

Gökleri ve yeri yoktan var eden,

Gökten sağanak sağanak su indiren ve onun sayesinde, besin kaynağınız olarak toprağın bağrından size çeşit çeşit ürünler çıkaran,

Emriyle meydana gelen yasalar uyarınca denizlerde yüzüp gitmeleri için gemileri size boyun eğdiren,

Ve içme suyu, sulama, taşımacılık, enerji üretimi ve benzeri ihtiyaçlarınız için nehirleri hizmetinize veren O'dur.

33. Sistematik olarak kendi yörüngelerinde akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı sizin yararlanmanız için belirli fizik yasalarına bağlı kılan ve gece ile gündüzü sizin düzenli bir hayat yaşamanız için koyduğu yasalara boyun eğdiren de O'dur.

34. Kısacası O, sonsuz ilim ve hikmeti

çerçevesinde, kendisinden **isteyebileceğiniz** her şeyden belli bir miktarı, belli bir ölçüye göre size verdi. Öyle ki, **Allah'ın nîmetlerini saymaya kalksanız, onları saymakla bitiremezsiniz.** Fakat **insanoğlu, gerçekten de çok zâlim, çok nankördür!** Ama nimetlere şükreden kullar da var! İşte size bir örnek:

35. Hani İbrahim, Mekke'de Kâbe'yi inşâ ettikten sonra, Rabb'ine el açıp yalvararak **demişti ki:**

“Ey Rabb'im! Bu şehri, insanların huzur ve emniyet içerisinde yaşayabilecekleri **güvenli bir bölge kıl; beni ve neslimi, putlara tapmaktan ebediyen uzak tut!”**

36. “Çünkü ey Rabb'im, ister taştan-tunçtan putlar, heykeller olsun, ister otorit esine kayıtsız şartsız boyun eğilen varlıklar olsun, ister makâm, şöhret, servet tutkusu olsun, **bu putlar,** kendilerine tapan **birçok insanın yoldan çıkmasına sebep oldu. Şimdi, her kim ilâhî**

kanunları benimseyerek benim izimden yürürse, işte o bendendir; kim de tebliğ ettiğim hakîkati reddedip bana karşı gelirse; hiç kuşkusuz Sen, günahkâr kullarına karşı çok bağışlayıcı, çok merhametlisin.”

37. “Ey yüce Rabb’imiz! İşte ben, ailemden bir kısmını etrafı kayalık tepelerle çevrili şu verimsiz ve çorak vadiye, Senin Kutsal Evinin hemen yanı başına yerleştirdim ki, Ey Rabb’imiz, Seni dâimâ hatırlasın, namazı dosdoğru kılsınlar. Öyleyse, insanların gönüllerini onlara doğru yönelterek oraya akın etmelerini sağla ve onları her çeşit bereketli ürünlerle rızıklandır ki, sana güzelce kulluk edip şükretsinler.”

38. “Ey Rabb’imiz! Hiç kuşkusuz Sen, bizim gizlediğimiz ve açığa vurduğumuz her şeyi bilirsin. Çünkü ister yerin derinliklerinde, ister göklerin uçsuz bucaksız karanlıklarında olsun, hiçbir şey Allah’a gizli kalmaz.”

39. “Sonsuz şükürler olsun Rabb’ime ki, şu ihtiyar hâlimde bana İsmail’i ve İshak’ı armağan etti. Gerçekten benim Rabb’im, bütün yakarışları, bütün duâları işitendir.”

40. “Ey Rabb’im! Beni ve soyumdan gelen iy i insanları, nam a z ı dosdoğru ve devamlı kılanlardan eyle. Duâlarımızı kabul eyle, ey yüce Rabb’imiz!

41. “Ey Rabb’imiz! Hesabın görüleceğ i o dehşetli Gün beni, ana - babamı ve bütün inananları bağışla!”

İbrahim, vaktiyle kendisine söz verdiğinden dolayı, müşrik olarak ölen babası için duâ etti. (19. Meryem: 47). Fakat onun bağışlanmasının artık mümkün olmadığı ilâhî uyarıyla kendisine bildirilince, onun için duâ etmekten vazgeçmişti (9. Tevbe: 114).

42. Ey hak yolunun yolcusu! Sanma ki Allah, zâlimlerin yaptıklarından habersizdir! Hayır! O sadece, gözlerin dehşetle yerinden

fırlayacağı bir Güne erteliyor onları.

43. O dehşet gününde, **başları göğe dikilmiş, bakışları** bir noktaya **kilitlenmiş ve** yerlerinden fırlayacakmış gibi çarpan **yürekleri bomboş bir hâlde**, Rab'lerinin huzuruna varmak üzere nefes nefese **koşacaklar**. İşte Allah'ın ertelediği o dehşetli Gün budur.

44. Öyleyse ey Müslüman! Bu korkunç gün gelip çatmadan önce **insanlığı uyar: O gün azapla yüz yüze gelen zâlimler, “Ey Rabb’imiz!” diye yalvaracaklar, “Ne olur, bize azıcık daha mühlet ver de, senin çağrına uyup elçilerin izinden gidelim!”** Bunun üzerine Allah, “Öyle mi?” diye karşılık verecek, **“Oysa bir zamanlar, kesinlikle helâk edilmeyec eğinize ve kıyâmet, âhiret, cennet, cehennem diye bir şeyin olmadığın a dâir yemin edip durmuyor muydunuz?”**

45. **“Üstelik, sizden önce kendilerine zulmeden ve bu yüzden helâke uğrayan**

kavimlerin bir zamanlar yaşamış oldukları yerlerde yaşıyordunuz ve onlara neler yaptığınızı da biliyordunuz. Ayrıca size, ibret almanızı sağlayacak nice misaller de vermiştik.”

Mahşerde bunları yaşayacak olan kâfirler, bakın bugün neler yapıyorlar:

46. Gerçekten onlar, Allah’ın nurunu söndürmek için bütün mahâretlerini ortaya koymuş, en sinsi tuzaklarını kurmaktalar; ama Allah katında da onlara tuzak var; isterse onların tuzakları, dağları yerinden oynatacak derecede güçlü ve etkili olsun!

47. O hâlde, ey şanlı Elçi! Kâfirlere birazcık mühlet verdi diye, sakın Allah’ın, elçilerine verdiği sözden cayacağını sanma! Allah, kendi yolunda cihâdı terk etmedikleri sürece, müminleri kesinlikle zafere ulaştıracak, zâlimleri ise helâk edecektir. Çünkü Allah azizdir, mutlak güç ve otorite sahibidir; ezilen, sömürülen ve

hakları çiğnenen mazlum ve çaresiz kulları adına **intikam alandır!** Ve asıl intikam, âhiret gününde alınacak:

48. O Gün, şu üzerinde yaşadığınız **arz,** kıyâmetin kopmasıyla paramparça edilecek ve yeryüzü tamamen değişerek **bambaşka bir arza dönüşecek,** mevcut **gökler de** aynı şekilde yok edilip, yerini bambaşka göklere bırakacak; yani, bilinen tüm evren tepeden tırnağa değişikliğe uğrayacak ve onun yerine, âhiret âlemi denilen bambaşka bir evren kurulacak. İşte o zaman, bütün insanlar kabirlerinden kalkacak ve yaptıklarının hesabını vermek üzere, her şeyin üzerinde **ezici kudrete sahip olan O biricik ilâhın, Allah'ın huzuruna çıkacaklar.**

49. Ve o gün, bütün suçluların zincirlere vurulmuş olduğunu göreceksin.

50. Elbiseleri, zift gibi kapkara, sakız gibi yapışkan, alevi görür görmez parlayan, çirkin kokulu, kızgın ve çamurumsu bir madde olan

katrandan olacak, yüzlerini de alev alev ateş bürüyecek.

51. Böylece Allah, herkese kazandığının karşılığını tam olarak vermiş olacak. Gerçekten de Allah, hesabı çabuk görendir.

52. O hâlde, dinleyin, ey insanlar! Bu Kur'an, tüm insanlığa yöneltilen bir çağrıdır; ta ki, zâlimler onun sayesinde uyarılsınlar, Allah'tan başka ilâh olmadığını bilsinler ve akıl sahipleri, bu hikmetli sözleri düşünüp öğüt alsınlar!